

УДК [070.14/16:316.658]:355.01(470+571-651.1:477)"20"

ДИНАМІКА ПОШИРЕННЯ НАРАТИВІВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Тетяна Хоменко

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна

e-mail: homenko.tet@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-2917-3469>

У статті досліджено динаміку поширення наративів, пов'язаних із російсько-українською війною. Враховано джерела, механізми трансляції та впливу на громадську думку. Проаналізовано основні типи наративів, що використовуються в інформаційному просторі, зокрема пропагандистські меседжі. Зауважено роль масових та соціальних медіа у формуванні сприйняття подій, а також застосування дезінформаційних технологій. Особливу увагу приділено динаміці змін наративів у часовому контексті.

Ключові слова: наратив, динаміка поширення, український інформаційний простір, фейк, пропаганда, російсько-українська війна.

Актуальність теми та постановка проблеми. Актуальність теми визначають кілька ключових факторів. Передовсім ідеться про інтенсивність інформаційної боротьби, в якій наративи активно змінюються, як і інтенсивність їхнього впливу на аудиторію. Проблема вивчення динаміки наративів російсько-української війни актуальна ще й через значний вплив інформаційної складової на перебіг конфлікту. Наративи не лише відображають позиції сторін, але й активно формують суспільні настрої, міжнародне сприйняття війни та політичні рішення. Адже війна в Україні має міжнародний резонанс, і наративи про неї формують ставлення світової спільноти до конфлікту, санкцій, допомоги та дипломатичних ініціатив. Динаміка поширення наративів відображає зміну сприйняття війни як в Україні, так і в Росії. Це стосується питань мобілізації, воєнної підтримки, мирних ініціатив тощо. Відтак сьогодні важливо досліджувати механізми формування та еволюції наративів, їхнього впливу на громадську думку, державну політику та міжнародну підтримку України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження динаміки наративів російсько-української війни привертає увагу багатьох науковців та аналітиків. Серед ключових дослідників цього питання можна назвати Марину Мицюк, яка досліджує типологію та функції сучасних медійних наративів у контексті російсько-української війни, акцентуючи на їхній ролі у формуванні колективної пам'яті та національної

ідентичності українців¹. Інформаційно-комунікаційну діяльність та аналітику під час російсько-української війни, зокрема роль соціальних мереж та маніпулятивних технік впливу на масову свідомість досліджують науковці І. Афанасьєв, А. Сінько та Л. Новохатько². Образи російсько-української війни, що формувалися з 2014 року в інформаційному просторі України, та їхнє співвідношення з реальністю й історичним контекстом вивчають Р. Офіцинський, Ю. Ісак³. Цікава й робота Групи з аналізу гібридних загроз Українського кризового медіацентру, яка ще в травні 2021 року провела дослідження динаміки російських наративів про Україну та їхнього експорту в український медіапростір, виявляючи ключові тенденції та впливи⁴. Загалом ці та інші дослідники та організації роблять значний внесок у розуміння та аналіз інформаційних аспектів російсько-української війни, допомагають виявляти та протидіяти дезінформації та пропаганді.

Методологічна основа дослідження. Дослідження динаміки наративів російсько-української війни потребує комплексного підходу, який поєднує кілька методів аналізу, основні з яких контент-аналіз медійних текстів, дискурс-аналіз риторики політиків, журналістів, лідерів громадської думки, порівняльний аналіз наративів, історичний метод для поглибленого розуміння суті проблеми.

Виклад основного матеріалу дослідження. Війна наративів між росією та Україною триває вже давно, але найагресивнішої форми вона набула з початком повномасштабного військового вторгнення росії в Україну. Тому сьогодні так важливо вивчати та поширювати знання про підґрунтя цього конфлікту, пропагандистські методи боротьби ворога на інформаційному фронті та, відповідно, методи спротиву ворожій пропаганді.

Увага сучасних дослідників зосереджена на вивченні поняття «наратив» не лише як на літературознавчому терміні, а й як на засобі комунікації, що впливає на масову свідомість.

Наприклад, сучасні наративи Г. Почепцов слушно вважає ментальними структурами, які допомагають нам зрозуміти глибину та механізми мислення. А це, відповідно, допомагає зрозуміти ставлення людей до світу та конкретних соціальних процесів⁵. Він також пояснює наративи як «типовий інструментарій», який «дозволяє як утримувати соціальну систему в стабільності, так і виводити її звідти. Наратив містить в собі ідеологію, оскільки він є поглядом на світ з цілком конкретної позиції, звідки випливають поняття ворога/друга»⁶.

¹ Мицюк, М. (2024), Типологія та функції сучасних медійних наративів російсько-української війни. URL: foliaphilologica.uni.kyiv.ua

² Афанасьєв, І., Сінько, А., Новохатько, Л. (2023), Інформаційно-комунікаційна діяльність та аналітика під час російсько-української війни (на прикладі соціальних мереж). URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/47760/>

³ Офіцинський, Р., Ісак, Ю. (2023), Образи російсько-української війни від 2014 р. донині. *Актуальні питання гуманітарних наук*, вип. 61, т. 2. dspace.uzhnu.edu.ua

⁴ Динаміка російських наративів про Україну та їх експорт в український медіапростір (дослідження) (2021). URL: https://uacrisis.org/uk/ros-naratyvy-pro-ukrayinu?utm_source=chatgpt.com

⁵ Почепцов, Г. (2022), Не читайте чужих наративів. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3596443-ne-citajte-cuzih-narativiv.html>

⁶ Почепцов, Г. (2008), Наратив як інструментарій: від літературознавства до боротьби з тероризмом. *Політичний менеджмент*, №4, с. 3.

Відтак наративи можуть бути використані для захисту суспільних цінностей та інтересів, а також як зброя для вирішення певних внутрішніх і зовнішніх конфліктів, оскільки їхні основні функції – інтерпретувати світ, впорядковувати реальність, відображати моделі поведінки, структурувати минулий досвід та визначати на його основі причинно-наслідкові зв'язки, формувати потрібні акценти і висновки, створювати смисли для правильного конструювання національної самоідентифікації в суспільстві та світі, відстоювання національних інтересів та забезпечення національної безпеки.

Адже російська пропаганда змінює свої наративи залежно від ситуації, проте їхня мета залишається незмінною — знищити українську державність. Українські наративи натомість еволюціонують відповідно до потреб війни та мобілізації міжнародної спільноти.

Як стверджують автори аналітичного звіту Роман Горбик, Діана Дуцик та Северин Шалайський: «Росіяни постійно вдосконалюють інструменти впливу, використовуючи нові платформи для комунікації та штучний інтелект, щоб впливати на больові точки, які є в українському суспільстві»⁷.

Російська пропаганда активно намагається впливати на український інформаційний простір, поширюючи свої наративи через різні канали. Зокрема, дослідження вказують на те, що такі наративи можуть проникати в українські медіа через популярні соцмережі. Видання The Page Досьє, наприклад, повідомляє, що, «незважаючи на численні санкції та заборони російських пропагандистських каналів у всьому світі, росія використовує Telegram, як платформу для розповсюдження маніпулятивних відео різними мовами світу в обхід державних блокувань»⁸. Але ще у вересні 2022 року українське інтернет-видання «Детектор медіа» опублікувало дослідження команди представників 11 країн, в якому для виявлення наративів російської пропаганди проаналізували дописи у фейсбуку, інстаграмі, телеграмі і твіттері⁹. Дослідники встановили, що деякі наративи поширювалися з різною інтенсивністю для різних країн, а можливо, й вибірково. «Наприклад, в Угорщині просували меседж про те, що “російська армія досягає значних успіхів”. У Болгарії, Грузії, Північній Македонії та Угорщині “переможний” наратив підмінили меседжем про те, що “Захід знає, що Росія виграє війну”. Ще один меседж цієї групи – “Росія не воює на повну силу”. Найбільше повідомлень щодо нього зафіксували в Україні. Також його поширювали у Грузії, Північній Македонії, Словаччині, Чехії, Угорщині та в російськомовному контенті для країн Балтії». Меседж про те, що «українці відмовляються воювати», естонською! мовою поширювали в інформаційному просторі Естонії. Його відсте-

⁷ Горбик, Р., Дуцик, Д., Шалайський, С. (2023), Ефективність протидії російській дезінформації в Україні в умовах повномасштабної війни. Аналітичний звіт. ГО «Український інститут медіа та комунікації», с. 4. URL: https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2023/08/UMCI_-_Effectiveness-of-Russian-Disinformation-Counteraction_UA.pdf

⁸ Толуб, Н. (2023), Гідра брехні та пропаганди: як росіяни витрачають мільйони доларів на фейки про Україну. URL: https://thepage.ua/ua/politics/fejki-ta-propaganda-rosiyi-proti-ukrayini-narativi-ta-kanali-prosuvannya?utm_source=chatgpt.com

⁹ Дослідження встановило найпоширеніший наратив роспропаганди щодо війни – найактивніше його просувають в Україні. URL: <https://detector.media/infospace/article/202434/2022-09-01-doslidzhennya-vstanovilo-nayposhyrenishyy-naratyv-rospropagandy-shchodo-viyny-nayaktyvnishe-yogo-prosuvayut-v-ukraini/>

жили також у Словаччині, Україні, в російськомовному сегменті країн Балтії. У цьому ж сегменті та у Грузії поширюваним був наратив «Захід пропонує Україні здатися». Найпоширенішими дослідники назвали такі наративи: «українська армія вчиняє воєнні злочини», «українська влада корумпована та некомпетентна», «Захід використовує Україну для війни проти Росії», «українці – нацисти», «Захід змусив Росію напасти на Україну», «в Україні воюють іноземні найманці», «російський солдат – герой і визволитель», «повідомлення про злочини російської армії – неправда», «Україна спричиняє світову продовольчу кризу», «Польща хоче анексувати частину України», «між політичним менеджментом Заходу й України є певні непорозуміння чи напруга» та ін. Але найпоширенішим наративом російської пропаганди дослідники назвали твердження про те, що «Україна програє війну»¹⁰.

Варто зазначити, що російська пропаганда також використовує висловлювання українських публічних осіб, вириваючи їх з контексту або перекручуючи, щоб підтвердити свої наративи. Це допомагає створювати в аудиторії російських ЗМІ «правильне» для Кремля уявлення про ситуацію в Україні.

Дослідницько-аналітична група InfoLight.UA з 26 травня по 25 червня 2024 року проаналізувала п'ять найвідвідуваніших російських сайтів, загальне охоплення яких становить 498 мільйонів читачів (за інформацією InfoLight.UA, наступний етап – це аналіз 10 сайтів і 10 телеграм-каналів). Після опрацювання двадцяти семи з половиною тисяч новин учасники дослідницько-аналітичної групи пояснили, що вони «обирали ті, де українські публічні особи (чисельністю 122 особи, з яких обрали 40 найчастіше згадуваних) своїми заявами, виступами, дописами в соцмережах тощо ставали окремим інформаційним приводом», а відтак, «дивилися, як ту чи іншу заяву української публічної особи використовує російська пропаганда. Здебільшого відбувається якесь маніпулювання, наприклад, заява про проблеми в енергетиці подається з заголовком “Україні не уникнути постійних відключень на найближчі 10 років”. Або інтерв'ю військового використовується для новини з заголовком “У ЗСУ визнали, що Україна програла війну”»¹¹.

Керівник дослідницько-аналітичної групи InfoLight.UA Юрій Гончаренко зазначив також, що «характерною рисою російського інформаційно-пропагандивного простору є свідоме ігнорування українських військових чи політиків, чия діяльність видається ворогу небезпечною. Так, у російських ЗМІ фактично відсутній Кирило Буданов, Олександр Сирський з'являється дуже рідко, в цілому менше ніж, наприклад, його публічний опонент Мар'яна Безугла. Так само для росіян не існує подій, які пов'язані з успіхами ГУР»¹².

Але існує й інша небезпека, як-от поширення ворожих наративів через сайти-клони рейтингових українських медіа. Про це повідомляв Центр протидії дезінформації у 2023 році, зокрема про «створення фейкового сайту-клубу, який імітує

¹⁰ Там само.

¹¹ Топ-40 українських публічних осіб, яких цитує російська пропаганда (2024). URL: <https://infoflight.in.ua/2024/06/27/top-40-ukrainskykh-publicnykh-osib-i-aktykh-tsyutse-rosijska-propahanda/>

¹² Толуб, Н. (2024). Інформаційна війна: як російська пропаганда використовує українських публічних осіб. URL: https://kyivschiina24.com/news/informaczijna-vijna-yak-rosijska-propaganda-vykorystovuye-ukrayinskyh-publicnyh-osib/?utm_source=chatgpt.com

справжню веб-сторінку медіа. Він містить кілька сторінок та має подібний інтерфейс і навіть логотип «УП», щоб було легше вводити в оману читачів»¹³.

Тож можна стверджувати, що сьогодні війна наративів¹⁴, яка передовсім спрямована на маніпулювання мисленням, посилюється.

У таблиці увагу сфокусовано на основних етапах формування наративів та на порівнянні наративів росії й України, а також на меті, яку ставила перед собою кожна зі сторін, формуючи і поширюючи ці наративи.

Період	Російські наративи	Мета росії	Українські наративи	Мета України
2014–2015 (анексія Криму, війна на Донбасі)	«Крим – споконвічно російський», «Захист російськомовних», «Громадянська війна в Україні», «Київ – фашистська хунта»	Легітимізація анексії Криму, виправдання вторгнення на Донбас	«Крим – це Україна», «росія – агресор», «Майдан – вибір народу»	Міжнародна підтримка, мобілізація суспільства
2016–2019 (окопна війна, гібридні методи)	«Мінські угоди – єдиний шлях», «Україна – неспроможна держава», «росія не є стороною конфлікту»	Тиск на Україну щодо поступок, міжнародна ізоляція Києва	«Війна триває», «Армія, мова, віра», «Рух до ЄС і НАТО»	Зміцнення державності, міжнародна підтримка
2020–лютий 2022 (перед вторгненням)	«Україна готує напад на Донбас», «НАТО загрожує Росії», «Україна – маріонетка Заходу», росія звинувачує Україну у розробці «брудної бомби»	Обґрунтування майбутньої агресії, виправдання агресії пропагандою про так званий «один народ», створення інформаційного приводу. Зупинити вступ України в НАТО	«Немає компромісів щодо суверенітету держави», «Ми не провокуємо війну»	Попередження про загрози для світу
Лютий–березень 2022 (повномасштабне вторгнення)	«Денацифікація та демілітаризація», «Україна – не справжня держава», «Швидка спецоперація»	Легітимізація військового вторгнення, деморалізація українського народу. Використання дестабілізації для контролю над пострадянськими країнами	«Російський бліцкриг провалився», «Захистимо Київ», «Україна чинить опір»	Мобілізація спротиву, прохання про міжнародну підтримку

¹³ Ворог поширює фейкові статті нібито від українських ЗМІ (2023). URL: <https://cpd.gov.ua/warnin/vorog-poshyryuye-fejkovi-statti-nibyto-vid-ukrayinskyh-zmi/>

¹⁴ Біла, О. (2025). Війна наративів: інформаційний простір як поле битви. *Український тиждень*, 25 березня. URL: <https://tyzhden.ua/vijna-naratyviv-informatsijnyj-prostir-iaak-pole-bytvy/>

Квітень–грудень 2022 (оборона та контрнаступ)	«Захід веде війну проти Росії руками України», «Україна – терористична держава»	Виправдання військових злочинів, дискредитація України у світі	«Буча, Маріуполь – геноцид», «Перемога – єдина мета», «Контрнаступ триває»	Посилення військової допомоги та інформаційного спротиву
2023–2024 (затяжна війна, війна на виснаження)	«росія воює проти НАТО», «Україна втомилася», «Розпад Заходу»	Деморалізація, тиск на Захід щодо перемовин	«Україна вистотить», «Допомога триває», «росія має зазнати поразки»	Подальше отримання підтримки, зміцнення обороноздатності

Варто також зауважити, що періодично, а то й постійно, наративи російської пропаганди циркулюють в інформаційному полі як уже зафіксовані у колективній пам'яті, але повторювані в часі, виринаючи з калейдоскопу подій у новому смислово-обрамленні, резонуючи. Проте найпотужніше, з-поміж інших, увиразнюється сьогодні зіткнення ворожого, агресивного російського наративу «забираємо своє» та українського «захищаємо своє». Це зіткнення демонструє буквально цивілізаційне протистояння двох культур, двох історій. З одного боку – намагання переписати історію, привласнити культурні надбання, знищити мову, народ, а відтак знищити цивілізаційну ідентичність незалежної України, а з іншого – відстоювання історичної правди, героїчного минулого, єднання довкола національної ідеї, захист своїх духовних орієнтирів і права жити в незалежній, вільній державі. Власне, «захищати своє» – це один з тих стратегічних наративів, які можуть впливати на аспекти колективної пам'яті, допомагають закріпити колективну ідентичність. У цьому контексті варто згадати слова Сергія Параджанова з його останнього інтерв'ю (1988 року) щодо київської прем'єри фільму «Ашик-Керіб», які якнайкраще підтримують український наратив «захищаємо своє»: «Хай живе Україна! Хай живе український націоналізм у тому сенсі, у якому його розумію я: не можна допустити, щоб настав час, коли не буде слова українською чи не буде пісні українською, чи не буде сонця українського і не буде соняшника українського!»¹⁵.

Висновки. Російська пропаганда змінює свої наративи залежно від ситуації, проте її мета залишається незмінною – знищити українську державність. Українські наративи натомість еволюціонують відповідно до потреб війни та мобілізації міжнародної спільноти. Російське вторгнення об'єднало українців і мобілізувало їхню національну свідомість. З першого дня війни державні інституції, медіа та громадяни України працюють як один злагоджений механізм, щодня демонструючи нові перемоги на всіх фронтах, реалізуючи національний стратегічний сценарій. Медійники, зокрема, уже сьогодні роблять чимало для протидії ворожій дезінформації, розвінчування міфів, виявлення та спростування фейків, які активно продукує російська пропагандистська машина. І синхронізація їхніх дій, тем, повідомлень, звісно, впливає на динаміку формування і поширення принаймні основних структур наративів.

¹⁵ Див. Стрижова, О. (2021), Як тюрма на Донбасі змінила Сергія Параджанова, 9 січ. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29699409.html>

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Афанасьєв, І., Сінько, А., Новохатько, Л. (2023), Інформаційно-комунікаційна діяльність та аналітика під час російсько-української війни (на прикладі соціальних мереж). URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/47760/>
2. Біла, О. (2025), Війна наративів: інформаційний простір як поле битви. *Український тиждень*, 25 березня. URL: <https://tyzhden.ua/vijna-naratyviv-informatsijnyj-prostir-iak-pole-bytyvy/>
3. Ворог поширює фейкові статті нібито від українських ЗМІ (2023). URL: <https://cpd.gov.ua/warnin/vorog-poshyryuye-fejkovi-statti-nibyto-vid-ukrayinskyh-zmi/>
4. Горбик, Р., Дуцик, Д., Шалайський, С. (2023), Ефективність протидії російській дезінформації в Україні в умовах повномасштабної війни. Аналітичний звіт. ГО «Український інститут медіа та комунікації», с. 4. URL: https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2023/08/UMCI_-Effectiveness-of-Russian-Disinformation-Counteration_UA.pdf
5. Динаміка російських наративів про Україну та їх експорт в український медіапростір (дослідження) (2021). URL: https://uacrisis.org/uk/ros-naratyvy-pro-ukrayinu?utm_source=chatgpt.com
6. Дослідження встановило найпоширеніший наратив роспропаганди щодо війни – найактивніше його просувають в Україні. URL: <https://detector.media/infospace/article/202434/2022-09-01-doslidzhennya-vstanovylo-nayposhyrenishyy-naratyv-rospropagandy-shchodo-viyny-nayaktyvnishe-yogo-prosuvayut-v-ukraini/>
7. Мицюк, М. (2024), Типологія та функції сучасних медійних наративів російсько-української війни. URL: foliaphilologica.uni.kyiv.ua
8. Офіцинський, Р., Ісак, Ю. (2023), Образи російсько-української війни від 2014 р. донині. *Актуальні питання гуманітарних наук*, вип. 61, т. 2. dspace.uzhnu.edu.ua
9. Почепцов, Г. (2008), Наратив як інструментарій: від літературознавства до боротьби з тероризмом. *Політичний менеджмент*, №4, с. 3.
10. Почепцов, Г. (2022), Не читайте чужих наративів. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3596443-ne-citajte-cuzih-naratyviv.html>
11. Стрижова, О. (2021), Як тюрма на Донбасі змінила Сергія Параджанова, 9 січ. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29699409.html>
12. Толуб, Н. (2025), Інформаційна війна: як російська пропаганда використовує українських публічних осіб. *Київщина* 24/7. 9 січ. URL: https://kyivschina24.com/news/informacijna-vijna-yak-rosijska-propaganda-vykorystovuye-ukrayinskyh-publichnyh-osib/?utm_source=chatgpt.com
13. Толуб, Н. (2023), Гідра брехні та пропаганди: як росіяни витрачають мільйони доларів на фейки про Україну. URL: https://thepage.ua/ua/politics/fejki-ta-propaganda-rosiyi-proti-ukrayini-narativi-ta-kanali-prosuvannya?utm_source=chatgpt.com
14. Топ-40 українських публічних осіб, яких цитує російська пропаганда (2024). URL: <https://infolight.in.ua/2024/06/27/top-40-ukrainskykh-publichnykh-osib-iakykh-tsytuie-rosijska-propahanda/>

REFERENCES

1. Afanasiev, I., Sinko, A., Novokhatko, L. (2023), Informatsiino-komunikatsiina diialnist ta analityka pid chas rosiisko-ukrainskoi viiny (na prykladi sotsialnykh merezh). URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/47760/>
2. Bila, O. (2025), Viina naratyviv: informatsiinyi prostir yak pole bytvy. Ukrainskyi tyzhden, 25 bereznia. URL: <https://tyzhden.ua/vijna-naratyviv-informatsijnyj-prostir-ia-pole-bytvy/>
3. Voroh poshyriue feikovi statti nibyto vid ukrainskykh ZMI (2023). URL: <https://cpd.gov.ua/warnin/vorog-poshyryuye-fejkovi-statti-nibyto-vid-ukrayinskykh-zmi/>
4. Horbyk, R., Dutsyk, D., Shalaiskyi, S. (2023), Efektyvnist protydii rosiiskii dezinformatsii v Ukraini v umovakh povnomasshtabnoi viiny. Analitychnyi zvit. HO «Ukrainskyi instytut media ta komunikatsii», s 4. URL: https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2023/08/UMCI_Effectiveness-of-Russian-Disinformation-Counteration-UA.pdf
5. Dynamika rosiiskyykh naratyviv pro Ukrainu ta yikh eksport v ukrainskyi mediaprostir (doslidzhennia) (2021). URL: https://uacrisis.org/uk/ros-naratyvy-pro-ukrayinu?utm_source=chatgpt.com
6. Doslidzhennia vstanovylo naiposhyrenishyi naratyv rospopahandy shchodo viiny – naiaktyvnishe yoho prosuvalut v Ukraini. URL: <https://detector.media/infospace/article/202434/2022-09-01-doslidzhennya-vstanovylo-nayposhyrenishyy-naratyv-rospopagandy-shchodo-viiny-nayaktyvnishe-yogo-prosuvalut-v-ukraini/>
7. Mytsiuk, M. (2024), Typolohiia ta funktsii suchasnykh mediinykh naratyviv rosiisko-ukrainskoi viiny. URL: foliaphilologica.uni.kyiv.ua
8. Ofitsynskyi, R., Isak, Yu. (2023), Obrazy rosiisko-ukrainskoi viiny vid 2014 r. donyni. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk, vyp. 61, t. 2. dspace.uzhnu.edu.ua
9. Pocheptsov, H. (2008), Naratyv yak instrumentarii: vid literaturoznavstva do borotby z teroryzmom. Politychnyi menedzhment, №4, s. 3.
10. Pocheptsov, H. (2022), Ne chytajte chuzhykh naratyviv. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3596443-ne-citajte-cuzih-narativiv.html>
11. Stryzhova, O. (2021), Yak tiurma na Donbasi zminyla Serhiia Paradzhanova, 9 sich. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29699409.html>
12. Tolub, N. (2025), Informatsiina viina: yak rosiiska propahanda vykorystovuye ukrainskykh publichnykh osib. Kyivshchyna 24/7. 9 sich. URL: https://kyivschina24.com/news/informacziina-vijna-yak-rosijska-propaganda-vykorystovuye-ukrayinskykh-publichnykh-osib/?utm_source=chatgpt.com
13. Tolub, N. (2023), Hidra brekhni ta propahandy: yak rosiiany vytrachaiut miliony dolariv na feiky pro Ukrainu. URL: https://thepage.ua/ua/politics/fejki-ta-propaganda-rosiyi-proti-ukrayini-narativi-ta-kanali-prosuвання?utm_source=chatgpt.com
14. Top-40 ukrainskykh publichnykh osib, yakykh tsytuie rosiiska propahanda (2024). URL: <https://infolight.in.ua/2024/06/27/top-40-ukrainskykh-publichnykh-osib-ia-ykyh-tsytuie-rosijska-propahanda/>

DYNAMICS OF THE DISSEMINATION NARRATIVES OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

Tetiana Khomenko

*Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynky Str., 49, 79044, Lviv, Ukraine*

e-mail: homenko.tet@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-2917-3469>

The dynamics of the dissemination narratives reflect the changes in perception of the war in both Ukraine and Russia. This concerns mobilization, military support, peace initiatives, etc. Russian propaganda is actively trying to influence the Ukrainian information space by dissemination its narratives through various channels. In particular, the studies show that such narratives can penetrate Ukrainian media through popular social networks. Russian propaganda also uses the statements of Ukrainian public figures, taking them out of context or distorting them to support its narratives. This helps create a “correct”, per the Kremlin, perception of the situation in Ukraine among the audience of Russian media. Another danger is the spread of hostile narratives through clone sites of top-rated Ukrainian media.

Russian propaganda changes its narratives depending on the situation, but their goal remains the same: to destroy Ukrainian statehood. In return, Ukrainian narratives evolve according to the needs of the war and the mobilization of the international community. Nevertheless, it is worth to emphasize first and foremost that the Russian invasion has united Ukrainians and mobilized their national consciousness. Since the first day of the war, Ukraine's state institutions, media, and citizens have been working as one well-coordinated mechanism, demonstrating new victories on all fronts every day.

Journalists manage to counteract enemy disinformation, debunk myths, and promote Ukraine's authority and culture around the world. It depends a lot on the synchronization of actions, topics, and messages, which affects the dynamics of forming at least the basic structures of narratives.

Keywords: narrative, dynamics of dissemination, Ukrainian information space, fake, propaganda, Russian-Ukrainian war.